

Dodatek č. 3

platný od 1.9.2022 a zpracovaný dle RVP pro ZV (MŠMT Praha 2017).

Tímto dodatkem se upravuje školní vzdělávací program Základní školy T. G. Masaryka Náchod, Bartoňova 1005 ve znění platných dodatků od 1. 9. 2020 takto:

- očekávané výstupy vyučovacího předmětu Občanská výchova platné od školního roku 2022/2023 pro 6. ročník
- očekávané výstupy vyučovacího předmětu Rodinná výchova platné od školního roku 2022/2023 pro 6. ročník

Vzhledem k tomu, že MŠMT chystá novou úpravu RVP ZV, budeme naše ŠVP upravovat postupně.

5.5 ČLOVĚK A SPOLEČNOST

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
Člověk a společnost	OBČANSKÁ VÝCHOVA	6. – 9.

Kód výstupu	Očekávané výstupy RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy
Člověk ve společnosti			
VO-9-1-01	objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	<p>naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny</p> <p>naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život</p>	

VO-9-1-02	rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku	
VO-9-1-03	zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje	kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky komunikace	
VO-9-1-04	zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají	lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti	
VO-9-1-05	kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování	
VO-9-1-06	zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu	vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti	
VO-9-1-07	uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem	zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba	
VO-9-1-08	objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné		

	názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	práce a činností, výhody spolupráce lidí	
VO-9-1-09	rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti		
VO-9-1-10	posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci		
Člověk jako jedinec			
VO-9-2-01	objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál	
VO-9-2-02	posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí	
VO-9-2-03	rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání		
VO-9-2-04	popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji	
Člověk, stát a hospodářství			

VO- 9-3-01	rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví	
VO- 9-3-02	sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi	peníze – funkce a podoby peněz, formy placení hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní	
VO- 9-3-03	na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení		
VO- 9-3-04	vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít	banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	
VO- 9-3-05	uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu		

VO- 9-3-06	na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost	
VO- 9-3-07	rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání	
VO- 9-3-08	rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti		
Člověk, stát a právo			
VO- 9-4-01	rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu	
VO- 9-4-02	rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly	
VO- 9-4-03	objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev	
VO- 9-4-04	vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů		

VO- 9-4-05	přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu	lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace		
VO- 9-4-06	objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství			
VO- 9-4-07	provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci	právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady		
VO- 9-4-08	dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování			
VO- 9-4-09	rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů			
VO- 9-4-10	rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady			
VO- 9-4-11	diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání			
Mezinárodní vztahy, globální svět				
VO- 9-5-01	popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování		evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR	

VO- 9-5-02	uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích	mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)	
VO- 9-5-03	uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory		
VO- 9-5-04	uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva		
VO- 9-5-05	objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu		
VO- 9-5-06	uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru		
Svět práce			
ČSP-9-8-01	orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce	
ČSP-9-8-02	posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravě		
ČSP-9-8-03	využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání		

<p>ČSP-9-8-04</p>	<p>prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce</p>	<p>volba profesní orientace – základní principy, sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb</p> <p>možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby</p> <p>zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů</p> <p>podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání</p>	
-------------------	---	---	--

Minimální doporučená úroveň (2. stupeň)

pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření (občanská výchova - 2. stupeň):

Kód výstupu	Očekávané výstupy RVP
-------------	-----------------------

Člověk ve společnosti	
<i>VO-9-1-03p</i>	<i>přístupuje kriticky k projevům vandalismu</i>
<i>VO-9-1-06p</i>	<i>v modelové situaci uplatní dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí</i>
<i>VO-9-1-07p</i>	<i>respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití</i>
<i>VO-9-1-07p</i>	<i>uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem</i>
<i>VO-9-1-08p</i>	<i>rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům</i>
<i>VO-9-1-09p</i>	<i>je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie</i>
<i>VO-9-1-08p</i>	<i>respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti</i>
Člověk jako jedinec	
<i>VO-9-2-01p</i>	<i>chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním</i>
<i>VO-9-2-04p</i>	<i>formuluje své nejbližší plány</i>
Člověk, stát a hospodářství	
<i>VO-9-3-02p</i>	<i>stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků</i>

<i>VO-9-3-02p</i>	<i>sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi</i>
<i>VO-9-3-03p</i>	<i>ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet</i>
<i>VO-9-3-04p</i>	<i>uvede příklady služeb, které banky nabízejí občanům</i>
<i>VO-9-3-07p</i>	<i>uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany</i>
Člověk, stát a právo	
<i>VO-9-4-02p</i>	<i>uvede základní prvky fungování demokratické společnosti</i>
<i>VO-9-4-02p</i>	<i>chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy</i>
<i>VO-9-4-02p</i>	<i>uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání</i>
<i>VO-9-4-04p</i>	<i>vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů</i>
<i>VO-9-4-05p</i>	<i>na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu</i>
<i>VO-9-4-05p</i>	<i>uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele</i>
<i>VO-9-4-08p</i>	<i>uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání</i>
<i>VO-9-4-09p</i>	<i>uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků</i>

<i>VO-9-4-09p</i>	<i>vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu</i>
<i>VO-9-4-10p</i>	<i>rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy</i>
<i>VO-9-4-10p</i>	<i>v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací</i>
Mezinárodní vztahy, globální svět	
<i>VO-9-5-01p</i>	<i>uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování</i>
<i>VO-9-5-01p</i> <i>VO-9-5-02p</i>	<i>uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, a ví o výhodách spolupráce mezi státy</i>
<i>VO-9-5-06p</i>	<i>uvede příklady mezinárodního terorismu</i>
<i>ČSP-9-8-01p</i>	<i>orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech a středních školách</i>
<i>ČSP-9-8-02p</i>	<i>posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace přihlédnutím k potřebám běžného života</i>
<i>ČSP-9-8-03p</i>	<i>využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání</i>
<i>ČSP-9-8-04p</i>	<i>prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení se o zaměstnání</i>
-	<i>byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů</i>

-	<i>byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání</i>
---	--

5.5 ČLOVĚK A ZDRAVÍ

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
Člověk a zdraví	RODINNÁ VÝCHOVA	6. – 9.

Kód výstupu	Očekávané výstupy RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy
VZ-9-1-01	respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek	
VZ-9-1-02	vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví	sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity	
VZ-9-1-03	vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k	

		<p>jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování</p> <p>mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování</p>	
VZ-9-1-04	<p>posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví</p>	<p>výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy</p>	
VZ-9-1-05	<p>usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví</p>	<p>vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota</p>	
VZ-9-1-06	<p>vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</p>	<p>tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim</p>	
VZ-9-1-07	<p>dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí</p>		

	a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky	celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví	
VZ-9-1-08	uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc	ochrana před přenosnými chorobami – základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty	
VZ-9-1-09	projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	ochrana před chronickými nepřenosiými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci	
VZ-9-1-10	samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k		

	regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím	stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky překonávání únavy, stresových reakcí a posilování duševní odolnosti psychohygienu v sociální dovednosti pro předcházení a zvládnání stresu, hledání pomoci při problémech	
VZ-9-1-11	respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny	
VZ-9-1-12	respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování	skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci	
VZ-9-1-13	uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým	autodestruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí namířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnání, trestná činnost, dopink ve sportu	
VZ-9-1-14	vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené	bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v	

	dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi	rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení	
VZ-9-1-15	projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc	dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládnutí agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)	
VZ-9-1-16	uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí	

Minimální doporučená úroveň (2. stupeň)

pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření (rodinná výchova - 2. stupeň):

Kód výstupu	Očekávané výstupy RVP
<i>VZ-9-1-01p</i>	<i>chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny</i>
<i>VZ-9-1-03p</i>	<i>uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím</i>
<i>VZ-9-1-04p, VZ-9-1-09p</i>	<i>respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví</i>
<i>VZ-9-1-05p</i>	<i>projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy</i>
<i>VZ-9-1-07p</i>	<i>dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování</i>
<i>VZ-9-1-08p</i>	<i>svěří se se zdravotním problémem</i>
<i>VZ-9-1-13p</i>	<i>dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her</i>
<i>VZ-9-1-13p</i>	<i>uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy</i>
<i>VZ-9-1-14p</i>	<i>zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí</i>

<i>VZ-9-1-15p</i>	<i>uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla</i>
<i>VZ-9-1-16p</i>	<i>chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel</i>